

PŘÍLOHY

Příloha č. 1

Základní struktura rozhovoru

Respondent - učitelka předmětu Čtení s porozuměním

1. Jak dlouho působíte na této škole?

„Na této škole pracuji už 23. rokem, vlastně jsem sem nastoupila hned po škole, ve dvaadvaceti letech.“

2. Jaké máte profesní předpoklady k výuce předmětu Čtení s porozuměním? Jaká je vaše aprobace?

„V Olomouci jsem vystudovala učitelství pro druhý stupeň, obor čeština tělocvik. Zhruba po deseti letech, co tady učím, jsem začala studovat speciální pedagogiku v rámci celoživotního vzdělávání. Pak jsem si ještě udělala několik kurzů u docentky Pokorné – Feuersteina. Nevím, jestli je to důležité, ale ještě jsem studovala výchovné poradenství – čtyři semestry taky tady v Praze na Karlovce. Taky jsem absolvovala několik školení zaměřených na rozvoj čtenářství, přípravy a vedení čtenářských dílen.“

3. Jaká jsou podle vás typická specifika práce s žáky s SPU?

- a) individuální přístup
- b) opakovat zadání úkolu a ověřit si pochopení zadání
- c) dodatečně individuální upřesnění případných nejasností
- d) zadávat postupné instrukce
- e) navýšení času na splnění zadaného úkolu
- f) práce po kratších úsecích
- g) zhodnocení výkonu

„Za nejdůležitější považuji zohlednění výchozí úroveň čtení, která bohužel bývá u našich dětí velmi nízká, kolikrát se mi stalo, že dítě četlo jako druhák, vůbec nerozumělo tomu, co si zrovna přečetlo, o reprodukci se vůbec nedalo bavit. Co je také velkou výzvou pro učitele, je to, že děti čtení rády vůbec nemají, protože doma čtou za trest, takže mi kolikrát strašně dlouho trvá, než je přesvědčím, že čtení by mohla být zábava. Ze začátku je taky hrozně důležité umět děcku vybrat knížku, takovou, aby

ho bavila, odpovídala jeho úrovni čtení a zároveň aby nebyla moc dlouhá, aby ho nepřestala v půlce bavit. Pro pubertální děcka, která čtení nebaví, kolikrát k němu mají přímo odpor, to bývá těžké. Poslední dobou se občas narazím na knížku, která se osvědčí, ale třeba pro třináctileté nečtenáře – kluky to bohužel není moc často. U holek je to o něco jednodušší. Jinak samozřejmě pro práci s našimi dětmi je nezbytné dodržovat všechna výše uvedená specifika.“

4. Jaké čtenářské úrovně dosahují vaši žáci s SPU?

„Je to velmi individuální, velmi špatná je u většiny dětí technika čtení, nerozumí tomu, co přečtou, protože se soustředí hlavně na to, aby vůbec byli schopni text přečíst. Rychlost čtení je malá, samotné čtení ztěžuje i komplikuje snadná unavitelnost a špatná pozornost. Děti mají často problém s intonací, nedodržují konce vět, proto se v textu ztrácí. Protože nedokážou příliš dlouho udržet pozornost, čtení je brzy přestane bavit. Jsou ale i tací, u kterých, hlavně díky práci doma, se úroveň čtení postupně zvyšuje, největší zlepšení zaznamenávám u nižších ročníků, tam jsou ty děti ještě takové tvárnější.“

5. Jak konkrétně diferencujete výuku s ohledem na úroveň čtení?

„Samozřejmě velkou roli hraje délka textu, u lepších čtenářů bývá text delší. Svou roli hraje i velikost písma, slabší čtenáři nečtou hlasitě sami, osvědčilo se mi hlasité čtení ve skupinkách. Otázky vycházející z textu se snažím diferencovat na jednodušší a těžší, někdy volím zcela odlišné texty, ale obsahově stejné, tak aby třeba odpovědi na otázky byly shodné, v textu pro slabší čtenáře jsou uvedeny přímo, v textu pro lepší čtenáře explicitně.“

6. Jak se vám daří rozvíjet u žáků čtenářství, jaké metody a strategie pro této rozvoj používáte?

„Jak už jsem řekla, daří se mi to spíše u nižších ročníků, ve vyšších ročnících zájem o čtení upadá. Často s dětmi chodím do školní knihovny, velmi se mi osvědčilo nabízet jim knihy tak, že jim vždy zajímavý kousek přečtu, skončím v okamžiku, kdy je to napínavé. Kolikrát se mi stalo, že o jednu knížku najednou stálo i 5 dětí. Knížky je ale potřeba vybírat tak, aby byly pro děti čtenářsky atraktivní, aby jim obsahově byly blízké, aby zpracovávaly témata jim známá.“

„Během hodin využívám brainstorming, tvoříme myšlenkové mapy, využívám metodu I.N.S.E.R.T., pětilístek, diamant.“ Brainstorming využívám zejména při seznamování s novým tématem, žáci ho mají moc rádi. Používám ho při hromadném vyučování, skupinové výuce i individuální práci. Žáky baví, protože je dobrovolný, zapojí se ale stejně všichni, vtáhne je do tématu, děti jsou více uvolněné, jejich nápady jsou přijímány všechny, nikoho nehodnotíme a nekritizujeme. Rozvíjí kreativitu, fantazii, podporuje tvořivé myšlení, vede je k originalitě. Ještě ráda používám myšlenkové mapy, abstraktní i velmi konkrétní, vždy záleží na tématu, Děláme mapy individuálně i v rámci skupiny. Pro žáky je myšlenková mapa přínosná taky tím, že vizualizuje vztahy mezi pojmy, děti ji využívají i v jiných předmětech. Při práci s odbornými texty se mi osvědčila metoda I.N.S.E.R.T. při výběru textů se často radím s kolegy naučných předmětů, je přírodopis, chemie, zeměpis, dějepis, kolikrát mě sami poprosí, jestli bych nemohla s dětmi takzvaně předpřipravit nějaké téma, třeba naposledy to byla oběhová soustava. Práce je to zajímavá, mě tedy baví moc, často si připomenu sama, co jsem se učila na základce a dávno zapoměla. Je to teda trošku náročnější na přípravu, ale děti to moc baví, pracují samostatně, pak mi hlásí, čím všim paní učitelku oslinily. Důraz ale musím klást na přiměřenou náročnost textu. Metodu pětilístku je využívám méně, obvykle spíše pro shrnutí či přehlednost tématu. Žákům se ale ne vždy pracuje lehce, nemají totiž dostatečnou slovní zásobu, vědomosti, takže často tápou. S diamantem je to podobné, občas ho používám v devítkách, ale nikdy nevím, jak moc bude hodina efektivní často se totiž chytají jen ti chytřejší.

7. Jaké texty pro výuku volíte, pracujete s nějakými konkrétními učebnicemi, sborníky?

„S učebnicemi pracuji minimálně, občas používám třeba učebnice přírodopisu, zeměpisu, dějepis, když chci pracovat s odborným textem. Při práci s odborným textem taky využívám články z různých časopisů, třeba 21. století, Historie Junior. V nižších ročnících využívám od Šupa Čtete s porozuměním nebo Život rytíře od Kamily Balharové. Nejčastěji vybírám texty nebo pracovní listy z příruček, které jsem volně dostupné na internetu, třeba Úlohy pro rozvoj čtenářské gramotnosti – vydala ČŠI, Metodika čtenářství od Šafránkové, Sborník pozoruhodných textů. Zajímavá je také práce s komiksy. Často pracujeme s nejrůznějšími výkladovými slovníky, děti je mají k dispozici neustále, protože často nerozumí významům slov, která jsou pro nás třeba úplně běžná.“

8. Považujete za přínosné čtenářské dílny?

„Ano, velmi, bohužel však časové možnosti nedovolují využívat je příliš často, někdy se mi podaří vyměnit hodiny tak, že mám dvě po sobě, to se potom dá. Jinak na jedné hodině toho moc nestihnete. Když jsme mívali Čtenářský klub, bylo to bezva, zase tam ale nechodily všechny děti. Práce v dílnách je přínosná pro všechny, horší i lepší čtenáře. Mám pocit, že děti motivuje k učení i do budoucnosti a určitě získají lepší vztah k četbě a budou si umět časem samy vybrat knížku podle svého zájmu, často se inspirojí knihami spolužáků. Úryvky, které vybírám já, bývají náročnější a delší oproti těm, se kterými pracujeme v klasických čtyřicetiminutových hodinách.

9. Co je podle vás přínosné pro práci s žáky s SPU v oblasti rozvoje čtení?

- a) vyhledávat klíčové slova v textu
- b) vyhledávat důležité informace z textu
- c) otázky směřovat k podstatě textu
- d) otázky volit od jednodušších po složité

„Nejdůležitější pro mě je, aby porozuměli tomu, co přečetli. Je jedno, jestli se jedná o článek na stránku nebo 10 řádků. Osvědčilo se mi ještě před čtením pobavit se o tématu, který text zpracovává, třeba formou brainstormingu, používáme také slovníky, mívám vytipovaná slova a slovní spojení, která by dětem mohla dělat potíže, tak se jim věnujeme ještě před čtením. Při tichém čtení si děti mohou označit slova, která jim nejsou jasná nebo se obtížně čtou, na ta se pak zaměříme. Pravidelně se snažím přimět je k tomu, aby v pár slovech, větách – podle délky textu- řekli, o čem byl, co bylo podle nich důležité, učí se formulovat. Postupem času se jejich vyjadřovací schopnost lepší. Zpočátku jim dávám návodné otázky, ve vyšších ročnících jsou schopni už pracovat sami.“

10. Jakým způsobem motivujete žáky s SPU ke čtení? Doporučujete jim knihy?

„Snažím se motivovat, co to jde. Knížky jim doporučuji buď na základě recenzí z internetu, ty, co mi doporučily vlastní děti, děti známých, velkou spoustu knih pro děti a mládež jsem přečetla, takže se docela v nabídce orientuji. Snažím se vždycky si zjistit, co dítě zajímá, co ho baví, jaká témata ho zajímají a tomu pak přizpůsobit výběr knihy. Dvakrát ročně jsme chodili do městské knihovny na besedu, dva roky k nám ke

škole zajížděl bibliobus, aby děti měly knížky až pod nosem. Část hodin češtiny probíhá ve školní knihovně, většina hodin Čtení s porozuměním taky. Organizujeme Noci s Andersenem, snažím se dětem alespoň jednou měsíčně představit nějakou knižní novinku.“

11. Máte dostatek informací a dostatečné materiální vybavení k tomu, abyste mohla čtenářství u žáků s SPU rozvíjet v plné míře?

„Tak samozřejmě, že by mohlo být víc času, víc knih, víc možností přínosných školení. Téměř všechna školení, která jsem absolvovala, byla zaměřena především na čtenářství u dětí prvního stupně. Během žádného školení jsem se nesetkala s tím, že by se zaměřilo alespoň částečně na rozvoj čtenářství u dětí s SPU na druhém stupni.“

„Jak už jsem řekla, bývá obtížné hledat vhodné knihy pro druhostupňové nečtenáře, do hodin si často připravuji práci s textem sama.“

12. Konzultujete svou práci a práci vašich žáků pravidelně se speciálním pedagogem?

- a) ne, nekonzultuji
- b) občas ano, když si s něčím nevím rady
- c) ano, když mě sám speciální pedagog osloví
- d) ano, pravidelně

„Spolupráce s našimi speciálními pedagožkami je výborná, pravidelně se scházíme jednou měsíc. Je to přínosem pro děti i pro mě, ony se jim věnují individuálně, pracují na technice čtení, zrychlení pracovního tempa, zlepšení pozornosti. Často mi doporučí, jak konkrétně s dítětem pracovat, upozorní na možná rizika, úzkosti v kolektivu.“

Příloha č. 2

Základní struktura rozhovoru

Respondent 1 - školní speciální pedagožka

1. Jak dlouho zastáváte na této škole funkci jako speciální pedagog? Jaké máte pro tuto práci kvalifikační předpoklady?

„Na škole pracuji 22 let, vlastně téměř od začátku, co tahle škola vznikla. Dělala jsem zástupkyni a k tomu učila předmět Psaní na počítači. Pak jsem začala dělat speciála, ve funkci speciálního pedagoga jsem 17 let. Mám vystudované magisterské studium Speciální pedagogika na UK Praha.“

2. Jaké podmínky by podle vás měl splňovat speciální pedagog, jaké by měl mít profesní předpoklady?

„Mezi profesní předpoklady patří určitě odpovídající kvalifikace, celoživotní vzdělávání v oboru a hlavně zájem o práci. Ten je velmi důležitý pro práci s těmito dětmi. Důležité je také zvolit správné metody a formy při své práci a umět je aplikovat v praxi.“

3. Kolik máte v současné době žáků ve své péči?

„V současné době mám v péči 25 žáků. Jde především o žáky z šestých ročníků. Mám v péči několik i starších dětí, ale hlavně ty šestáky.“

4. Konkretizujte, jak probíhá Vaše spolupráce s:

a.žáky

„Někteří žáci, momentálně 5 žáků, docházejí na reedukace každý den – jedná se o intenzivní nápravu čtení. V reálu to vypadá, že si žáky беру denně a čtu s nimi cca 15 minut a pak se vrací zpět do hodiny. U ostatních žáků probíhá 1 – 2x za týden individuální reedukace. Snažím se i o pravidelné náslechy ve třídě, zpravidla tam nebývám celou vyučovací hodinu, ale jen část. Chci vidět žáky při práci s celou třídou, jak reagují na vyučujícího, na ostatní spolužáky, jak zvládají zkoušení, desetiminutovky, ...“

b. rodiči

„Spolupráce s rodiči je individuální, dle potřeby (individuální konzultace, telefonická domluva, třídní schůzky, mail). Někteří rodiče jsou ochotnější, ale velmi často se setkávám s nezájmem právě ze strany rodičů. V tom vidím největší problém. Kdyby byli rodiče ochotni více dělat, tak ty děti by viděly zájem, ale takhle vidí, že rodičům je to

fuk. Na začátku roku je kontakt s rodiči intenzivnější, protože je nutné rodiče naučit s různými výukovými programy.“

c. ostatními pedagogy

„Dle potřeby. Školní rok začíná tím, nastudujeme s kolegyní zprávy z PPP nových šestáků a pak následuje schůzka, kde předáme informace ostatním. Vyzdvihneme, kde mají děti nedostatky a co jim naopak nedělá problémy, doporučíme metody a techniky, jak s dětmi při výuce pracovat. Další spolupráce s kolegy jsou individuální pohovory. Ty ale z mého pohledu využívají jen někteří kolegové. Z některých mám pocit, že berou nás speciály, jako někoho, kdo by chtěl jen někomu radit. A oni nic takového nepotřebují. Pořad je ale u nás ve škole mnoho kolegů, se kterými spolupracují pravidelně a ráda. Ve školním roce pak probíhají porady o žácích 1x za měsíc a pravidelné pedagogické rady. Na pravidelných schůzkách se hodnotí individuálně někteří žáci, jejich chování, pracovní úspěchy, neúspěchy, posun ve výuce a různá doporučení. AP je u nás na škole samostatná kapitola. Já osobně je využívám k tomu, aby s některými čtenáři ve škole každý den pravidelně četli, protože doma mají takové zázemí, které jim neumožňuje doma pravidelně číst. Určitě by se dali asistenti, z mého pohledu, více zapojit, ale bohužel takové pravomoc nemáme. O jejich náplni práce u nás rozhoduje vedení školy.

d. vedením školy

„1x měsíčně setkávání ŠPP. Setkáváme se s vedením, výchovnou poradkyní, etopedem, metodičkou prevence a my dvě s kolegyní. Zde se toho zpravidla nikdy moc nevyřeší a o závěrech naší spolupráce nejsou ostatní kolegové zpravidla obeznámeni.

e. poradenským pracovištěm

„K nám do školy dochází 1x měsíčně školní psychologka z PPP. Mluvím s ní podle potřeby. Ona má v péči velkou část našich dětí, takže když něco potřebuji, obracím se na ni.“

5. Jakým způsobem funguje spolupráce ohledně edukace a přístupu k žákům s pedagogickým sborem vaší školy?

a. na pedagogické radě

„Na pedagogické radě mluví spíš třídní učitelé o svém třídním kolektivu a zhodnocují prospěch žáků z jednotlivých předmětů. Ostatní vyučující se vyjadřují ke svému předmětu. Dále se hodnotí chování jednotlivých žáků. Tady my jako speciálové příliš velký prostor nemáme.“

b. individuálními schůzkami s pedagogy a asistenty pedagoga

„Jak jsem již odpověděla, je to velmi individuální, někdo z učitelů o to stojí, jiný ne. Ještě se mi nestalo, aby za mnou přišel asistent a požádal mě o konzultaci, já jsem se ze začátku snažila, ale už jsem nějak ztratila chuť.“

c. schůze a metodická podpora ze strany školního poradenského pracoviště

„ŠPP se schází 1x měsíčně, ale probírají se spíše výchovné a organizační záležitosti.“

d. vzájemné hospitace a následné konzultace vyučujících

„Ano, já se chodím dívat na žáky, které mám v péči do tříd a tím pádem vidím i vyučující jednotlivých předmětů. Zpětnou vazbu vyučujícím dávám zpravidla poté, co mě o ni sami pořádají. Už jsem se bohužel setkala s tím, že to učitel pochopil jako kritiku. Né každý je schopen reflexe.“

e. na pravidelných poradách o dětech

„Jak jsem již zmínila, máme cca 1x měsíčně porady o žácích, ale pro mě jsou nejlepší individuální konzultace s učiteli, protože vidím, že o to má zájem sám učitel a není k tomu nikým nucen. Asistenti jsou na poradách o žácích přítomni také, ale nejsou z mého pohledu nějak moc zapojeni do celého procesu.“

6. Jak zapojujete rodiče žáků s SPU do intervence?

a. doporučení na domácí procvičování

„Mezi domácí procvičování zajisté patří každodenní čtení, tam je nezbytná i spolupráce rodiče kvůli kontrole a zapsání do notýsku. A pokud se rodič rozhodne, že bude s dítětem pracovat na programu ROPRATEM, tak soustavně po dobu třech měsíců zpracovává denně dvě cvičení.“

b. posílání úkolů

„Ne“

c. doporučení zajímavých a osvědčených programů k procvičování

„Po rediagnostice, kterou provádím po přečtení zprávy z poradny, rodičům dítěte nabídnu programy, které by byly vhodné vzhledem k oslabení, které dítě má.“

e. setkání s rodiči – metodické vedení rodičů

„Ano, během třídních schůzek a konzultací za mnou dochází rodiče a společně zhodnocujeme naši společnou práci, myslím tím ve škole s dítětem a doma s dítětem. Většinou ale chodí rodiče, se kterými jsem pravidelně v kontaktu přes notýsek nebo přes telefon. Ti se přijdou i osobně zeptat, zda dělají doma vše dobře, nebo se přijdou poradit. Bohužel je velká část rodičů, kteří doma s dětmi nedělají a do školy také nedorazí.“

f. Elektronická komunikace s rodiči

„Občas, toho jsem využívala hlavně v době, kdy byla škola zavřená a děti byly doma.“

7. Jaké intervenční přístupy u žáků se SPU využíváte?

a. Feuersteinova metoda instrumentálního obohacování

„Ano. Dříve, asi před 5 lety, byl na škole kroužek Feuersteina, ale děti o něj neměly zájem, tak se jin již nenabízí. Nyní již využívám při reedukacích pouze prvky pro stimulaci poznávacích funkcí.“

b. KUPOZ

„Ne.“

c. Percepčně-motorická cvičení

„Ano, to ano. Byla jsem na školení u paní Bubeníčkové.“

d. Interaktivní program Včelka

„Ano, máme nainstalováno a pravidelně s dětmi při reedukacích na závěr hodiny dělám. Rozvíjí techniku čtení, hlavně rychlost, přednost, plynulost a porozumění přečtenému.“

e. PC program DysCom

„Ano, zde využívám hlavně zrakovou percepci a stranovou orientaci.“

„Ano,“

f. ROPRATEM

„Ano, pokud má žák pomalejší pracovní tempo, nabídnu rodičům program Ropratem. Vysvětlím jim, že jde o práci doma, na které budou muset soustavně, denně pracovat po dobu 3 měsíců. Je na nich, jak se rozhodnou.“

g. KUPUB aneb Zas já

„Ne.“

h. Chytré dítě

„Ne.“

g. Jiné

Didakta, Tablexia, program PC Brain jogging – trénování mozku, Percepční a motorická oslabení ve školní praxi, relaxační techniky a správné dýchání, deskové hry, které jsou zaměřené na procvičování PxL orientace, zraku, sluchu, zraku a paměti. Občas s dětmi vyrážím s holemi – Nordic Walking. Hry i hole jsou fajn, děti si myslí, že mají jako by volnou hodinu, že je to za odměnu.“

8. Jaká je vaše náplň práce a jakým odborným činnostem se nejvíce věnujete. Jakou formou pracujete se svými žáky (skupinová, individuální)?

„Náplň práce speciálního pedagoga na naší škole – hlavně je to individuální reedukace, náslechy ve třídách, školní diagnostiky + vyhodnocování, metodické vedení učitelů. Skupinové reedukace neprovádím.“

9. Jak postupujete při individuální práci s žákem s SPU?

„U každého nového žáka začíná reedukace vždy školní diagnostikou, ze které se sestavuje plán práce na školní rok. Během roku se plán uzpůsobuje dle potřeb žáka, na konci roku se provádí opět diagnostika a na základě jejího zhodnocení je žák zařazen nebo vyřazen z reedukace na další školní rok.“

10. Jak postupujete při skupinové práci s žákem s SPU?

„Letos skupinové reedukace neprovádím.“

11. V jaké oblasti nejvíce vnímáte posun u žáků, se kterými pracuje? Po jak dlouhé době (průměrně) dochází ke zlepšení (v oblasti edukace, chování, v oblasti sociálních vztahů, či komunikace, atd.)

„Největší posun bývá ve čtení, musí ale fungovat i každodenní domácí čtení. A to je zpravidla velký problém, většina našich dětí nemá doma příliš podnětné prostředí, takže s nimi doma nikdo nečte. I domácí příprava na výuku, je podle slov kolegů, velmi špatná. Dále sluchové a zrakové rozlišování, to je také velmi úspěšné při pravidelném tréninku. Co se týče sociálních vztahů tak tam si myslím, že je velký posun. Jsme malá škola, žáci se zde znají napříč ročníky, učitelé znají téměř všechny žáky jménem. A to si myslím, že je velké plus. Všichni o sobě navzájem vědí, uplatňuje se individuální přístup a úplně chybí anonymita. Časově nedokážu říct, kdy dochází ke zlepšení.“

12. V čem spatřujete ve vaší práci největší pozitiva, případně vnímáte i nějaká negativa? *„Pozitiva vnímám hlavně v možnosti pracovat se žáky individuálně. To je velká výhoda. Tím, že jsme malá škola, která je pro žáky, kteří mají stejné problémy, tím myslím SPU, je to velká výhoda. Ještě k tomu všemu mají všichni už při příchodu do školy zprávu z PPP, já si udělám ještě školní diagnostiku a pak už se konkrétně zaměřím na jednotlivé oslabení. Kdyby byla lepší spolupráce s rodiči, bylo by to super.“*

„Negativa vidím právě v té časté nespolupráci rodiny a v tom, že naše škola je pouze od druhého stupně. Intenzivní náprava by se měla poskytovat žákům co nejdříve, což se často na základní škole neprovádí, protože je hodně dětí ve třídě, zpravidla jeden vyučující.“

Příloha č. 3

Základní struktura rozhovoru

Respondent 2 - školní speciální pedagožka

1 Jak dlouho pracujete na této škole funkci jako speciální pedagog? Jaké máte pro tuto práci kvalifikační předpoklady?

„Na této škole pracuji sedmým rokem, jinak praxi ve školství mám 35 let. Studovala jsem VŠ UK Praha, obor Speciální pedagogika.“

2. Jaké podmínky by podle vás měl splňovat speciální pedagog, jaké by měl mít profesní předpoklady?

„Podle mého názoru by měl mít vysokoškolské vzdělání v oboru – spec. pedagogika, učitelství. Myslím, že i to učitelství je důležité, pokud pracuje speciální pedagog ve škole, měl by znát i tu učitelskou práci. To je práce s kolektivem, skupinovou práci, hodnocení, motivaci ...“

3. Kolik máte v současné době žáků ve své péči?

„V současné době mám v péči 25 žáků, 6. – 9. ročník. Převážně se jedná o žáky z 6. tříd, s žáky ze starších ročníků dojíždím to, co máme rozdělané.“

4. Konkretizujte, jak probíhá Vaše spolupráce s:

a. žáky

S žáky probíhá 1-2x týdně individuální reedukace, dále probíhají náslechy ve třídách, kdy se chodím na žáky dívat, jak spolupracují s ostatními, jak reagují na dotazy vyučujících a jak jsou schopni pracovat tzv. pod tlakem. Přece jenom učitel je limitován vyučovací hodinou, kdežto já mohu se žákem dodělat práci později. Skupinové reedukační techniky

b. rodiči

Snažím se o pravidelné konzultace, osobní, on-line a telefonické pohovory, ale bohužel je velká část rodičů o nic takového nestojí. Důležitý je zácvik rodičů a žáků v různých programech.

c. ostatními pedagogy

Osobní pohovory s učiteli o žácích, ale je to hodně individuální, někteří mladší kolegové o tyto konzultace příliš nestojí, mají pocit, že jsou zbytečné. S jinými se mi naopak spolupracuje velmi dobře a spolupráce je často vidět i na výsledcích žáka. Na začátku školního roku nastudujeme s kolegyní zprávy z PPP nových šestáků a pak následuje schůzka, kde předáme informace o těchto dětech ostatním kolegům. Na schůzce se zaměříme i na využití metod, forem a technik práce při výuce. Během roku pak probíhají porady o žácích 1x za měsíc, pravidelné pedagogické rady. Bylo by fajn, kdyby bylo možné více zapojit AP. Myslím tím, kdybychom měly s kolegyní možnost více zasahovat do jejich náplně práce. Ale takovou možnost bohužel nemáme.

d. vedením školy

„S vedením se setkáváme dle potřeby, pravidelně je u nás setkávání ŠPP 1x měsíčně. Tady se snažíme mluvit o možnostech spolupráce s poradnou, o problémových žácích, možnosti zapojení skupinové, rodinné terapie, umístění žáka v ochranných zařízeních, Se závěrem by měli být na nejbližší poradě obeznámeni ostatní kolegové, ale nebývá to tak.“

e. poradenským pracovištěm

„Pravidelně školu 1x měsíčně navštěvuje školní psychologka z PPP, takže mám možnost ji oslovit osobně. Jinak není problém si promluvit telefonicky. Děti zná z poradny osobně, to je velká výhoda, když potřebuji něco probrat.“

5. Jakým způsobem funguje spolupráce ohledně edukace a přístupu k žákům s pedagogickým sborem vaší školy?

a. na pedagogické radě

„Tak právě tam se ke slovu příliš nedostaneme. Hodnotí se chování a prospěch uplynulého čtvrtletí. A ještě také absence žáků.“

b. individuálními schůzkami s pedagogy a asistenty pedagoga

„Tak to je hodně individuální, někteří z učitelů za mnou pravidelně chodí a konzultují výsledky dětí, ale chtějí i nějakou zpětnou vazbu jejich výuky. Individuální schůzky s AP nejsou.“

c. schůze a metodická podpora ze strany školního poradenského pracoviště

„Minimální“

d. vzájemné hospitace a následné konzultace vyučujících

„Pokud má učitel zájem a stává se to, chodím hospitovat. Je to moc fajn, protože je to celé takové ucelené. Když sedím v hodině, samozřejmě, že kromě učitele sleduji i žáky. Jejich interakce.... Potom si spolu sedneme a hodinu společně zhodnotíme. Co je třeba dělat jinak, na co já bych se mohla ještě více zaměřit“

e. na pravidelných poradách o dětech

„Ano, ty jsou jednou za měsíc, ale je znát, že pro některé kolegy je to spíš na obtíž. Ty individuální setkání jsou lepší, prospěšnější a hlavně efektivnější“.

6. Jak zapojujete rodiče žáků s SPU do intervence?

a. doporučení na domácí procvičování

„Snažím se je zapojovat! Každodenní čtení, tam je nutná spolupráce rodiče, aby dítě kontroloval při čtení a nechal si pak převyprávět, o čem dítě četlo. Program ROPRATEM obsahuje cvičení, ve kterých dítě denně vypracuje dva úkoly, které dohromady nezaberou více jak patnáct minut denně, ale je zde nutná asistence rodiče plus jeho kontrola.“

b. posílání úkolů

Žádné písemné domácí úkoly neposílám, ale máme založený notýsek pro kontrolu každodenního čtení, kde děti zapíší, kolik toho přečetly a rodiče to podepíší.“

c. doporučení zajímavých a osvědčených programů k procvičování

Ano, jak jsem již řekla ROPRATEM, Včelka, Tablexia, atd. Rodičům doporučím, co by bylo pro jejich dítě a vhodné a pak již je na nich, v čem chtějí pokračovat a hlavně čemu jsou ochotni věnovat čas.“

e. setkání s rodiči – metodické vedení rodičů

„Samozřejmě při pravidelných konzultacích a třídních schůzkách ve škole dochází k zacvičování rodičů do programů, ale často si rodiče přijdou i pro radu. Často jim radím základní pravidla pro rozvoj dítěte jako je dodržování společných tradic v rodině, společné zážitky, komunikace, práce, společné hry, pravidelný režim a jeho kontrola rodiči. Děti u nás často vyrůstají v ně příliš funkční rodině a pokud jsou malé,

nějak to funguje, ale když se z nich stanou puberťáci, rodiče si s nimi mnohdy už nevědí rady“.

f. elektronická komunikace s rodiči

„ Ano, hlavně v době lockdownu před TEAMs nebo e-mail.“

7. Jaké intervenční přístupy u žáků se SPU využíváte?

a. Feuersteinova metoda instrumentálního obohacování

„Ne.“

b. KUPOZ

„Ne“.

c. percepčně-motorická cvičení

„Ano, dá se říct, že na tom stavím. Tato cvičení využívám hodně a je jedno jestli jde o zrakové vnímání, zrakového rozlišování, sluchovou paměť nebo sluchové vnímání a rozlišování. Tady je vždy co procvičovat.“

d. interaktivní program Včelka

„Ano, máme v PC.“

e. PC program DysCom

„Také máme v PC.“

f. ROPRATEM

„Rozhodně, je nabídnutý rodičům hned na úvod. Teda pokud ho dítě potřebuje a to většinou ano. Jen je nutné rodičům vysvětlit, že ta práce bude ležet i na nich, že je zde nutná kontrola po dobu 94 dnů.“

g. KUPUB aneb Zas já

Ne.“

h. Chytré dítě

„Ne.“

g. Jiné

Tablexia, program PC Brain jogging – trénování mozku, Percepční a motorická oslabení ve školní praxi, jóga, relaxační techniky a správné dýchání, Nordic walking – chůze pro zdraví s holemi, žonglování – rozvoj jemné motoriky a koncentrace, deskové a komunikační hry zaměřené na procvičování PxL orientace, paměti, sluchu, zraku, log. myšlení

8. Jaká je vaše náplň práce a jakým odborným činnostem se nejvíce věnujete. Jakou formou pracujete se svými žáky (skupinová, individuální)?

„Mezi hlavní náplň mé práce patří diagnostika nových žáků a pak individuální reedukace. Často se stává, že si ke mně žák najde cestu, přece jenom se vidíme zpravidla 2x týdně sami, a začne se mi svěřovat s problémy, které má. Pak jde i o terapeutickou činnost. V předešlých letech jsme s kolegyní vedly odpoledne kroužek deskových her a reedukačních technik. Byl zpravidla pro šestý a sedmý ročník a chodilo docela dost dětí. V letošním roce kroužek dětem nebyl nabídnutý, ale příští rok ho chceme opět otevřít. Dále naše škola nabízí pro žáky, kteří z nějakého důvodu nemohou chodit na běžný TV, tzv. zvláštní tělesnou výchovu. Tyto hodiny vedu já, jsou 2x týdně a místo běžných sportů, zde společně s dětmi cvičíme jógu, učím je různé relaxační techniky a správné dýchání nebo chodíme s holemi tzv. Nordic walking.“

9. Jak postupujete při individuální práci s žákem s SPU?

„ Jako první se seznámím se zprávou z PPP, následuje školní diagnostika žáka a pak už individuální reedukace dle SPU. Pravidelně si zapisuju postupy práce do karty žáka. Jak jsem již řekla, chodím na náslech v hodině, chci vidět, jak žák spolupracuje v kolektivu a s učitelem. Během roku provádím několikrát pohovor s rodiči, TU a vyučujícími. Na konci roku znovu testuji žáka a vyhodnocuji jeho posun.“

10. Jak postupujete při skupinové práci s žákem s SPU?

„ Jak už jsem psala, v předešlých letech byl odpolední kroužek deskových her a relaxačních technik. V příštím školním roce bude kroužek opět dětem nabídnutý.“ Kroužek byl mimo jiné super v tom, že děti, aniž by si to uvědomovaly, trénovaly koncentraci, slovní zásobu procvičily percepce, koordinaci, myšlení, sluch a taky společně spolupracovaly.“

11. V jaké oblasti nejvíce vnímáte posun u žáků, se kterými pracuje? Po jak dlouhé době (průměrně) dochází ke zlepšení (v oblasti edukace, chování, v oblasti sociálních vztahů, či komunikace, atd.)

„Ve čtení dělám po roce kontrolní diagnostiku, při měření času dochází většinou ke zlepšení, pokud doma žák pravidelně čte a pracuje!!! To je hodně důležité a bohužel málo častý. Někdy už od začátku nevidím zájem rodičů ani dětí, jiní ztrácejí chuť a zájem během prvního měsíce, kdy zjišťují, že jde o soustavnou každodenní práci. Dále nastává zlepšení v prostorové orientaci, pravo-levé orientaci, textu, pohybové koordinaci, ve zrakovém rozlišování, paměti, koordinaci, sluchovém vnímání, intermodalitě, serialitě, koncentraci – pozornosti. Vždy záleží na zájmu rodiny a žáka a jejich každodenní pravidelné domácí práci!!! V oblasti chování, pokud má žák k SPU ještě poruchu chování, je potřeba důsledná práce, kontrola všech pedagogických zaměstnanců a spolupráce s rodinou. A to je mnohdy také problém. V sociální oblasti - v našem malém kolektivu žáci navozují rychle kamarádské vztahy a komunikují mezi sebou i s učiteli. Žáci na naší škole získávají rychle sebevědomí a mnohdy až nezdравé. Bohužel vážne slovní zásoba, a komunikační oblasti díky nedostatečnému čtení, cestování, absenci společných zážitků, povídání s rodiči, zkušenosti, zájmy, ...“

12. V čem spatřujete ve vaší práci největší pozitiva, případně vnímáte i nějaká negativa?

„Mezi pozitiva rozhodně řadím pomoc dětem, ale i rodičům. Je velká škoda, že se takové pomoci nedostalo dětem již na prvním stupni. Chodí k nám děti opravdu velmi zanedbané. Je na nich vidět, že první stupeň buď protrpěly, nebo jak bych řekla, zlobily tak, že se jich na škole rádi zbavili. Rozhodně to nejsou děti, které jsou zvyklé pravidelně pracovat. Myslím tím, plnit Dů, připravovat se na hodiny, nedej bože něco procvičovat navíc. A stejně tak jsou na tom i jejich rodiče. Takže ano, pomáháme hlavně dětem.

„Negativa vnímám hlavně v nedocenenosti práce u vedení školy i u některých kolegů. A nechci, aby to vyznělo blbě, ale někdy mi přijde, že je ta naše práce ani moc nezajímá. No a jasně, někdy mě úplně ničí to, že na to rodiče kašlou. Ve škole se můžeme snažit sebevíc, ale pokud tam není spolupráce s rodinou, jde všechna práce vniveč.“

Příloha č. 4

DOTAZNÍK ŠKOLNÍ VÝKONOVÉ MOTIVACE

Milé zákyně, milí žáci,

Obracím se na Vás s žádostí o vyplnění krátkého dotazníku, který je součástí mé diplomové práce. Dotazník je anonymní, nikdo nebude vědět, jak odpovídáte. Zakroužkujte vždy jen jednu pravdivou odpověď z 5 možností. Děkuji Vám za spolupráci.

1. Abych byl/a ve škole úspěšný/á, o to stojím:

- a) moc
- b) dost
- c) středně
- d) moc ne
- e) vůbec ne

2. Při učení se mi daří soustředit:

- a) téměř vždy
- b) často
- c) někdy
- d) většinou ne
- e) téměř nikdy

3. Ve škole se hlásím:

- a) vždy, kdy je to možné
- b) často
- c) někdy
- d) málokdy
- e) téměř nikdy

4. Kdybych si mohl/a vybrat, chtěl/a bych být známkováný/á:

- a) ve všech předmětech
- b) ve většině předmětů

- c) jenom v některých předmětech
- d) jenom v jednom nebo dvou předmětech
- e) v žádném předmětu

5. Když začnu nějakou školní úlohu, mám tendenci ji dokončit:

- a) téměř vždy
- b) často
- c) někdy
- d) většinou ne
- e) téměř nikdy

6. Školní úlohy, které dostávám, se snažím plnit co nejlépe:

- a) téměř vždy
- b) často
- c) někdy
- d) většinou ne
- e) téměř nikdy

7. Když mám být zkoušený/á, tak mám strach:

- a) téměř vždy
- b) dost často
- c) někdy
- d) málokdy
- e) téměř nikdy

8. Mám-li být upřímný/á, tak ze školy:

- a) hodně bojím
- b) dost bojím
- c) trochu bojím
- d) moc nebojím
- e) vůbec nebojím

9. Když máme psát nějakou písemnou práci:

- a) mám téměř vždy chuť nejt do školy

- b) mám často chuť nejt do školy
- c) mám někdy chuť nejt do školy
- d) moc mi to nevadí
- e) vůbec mi to nevadí

10. Když jsem zkoušený/á a moc neumím:

- a) mám vždy pocit, že bych se nejraději sebral/a a odešel/a
- b) mám často pocit, že bych se nejraději sebral/a a odešel/a
- c) mám někdy takový pocit
- d) nemám většinou takový pocit
- e) nemívám takový pocit téměř nikdy

11. Když ve škole píšeme písemnou práci, počítám raději s tím, že dostanu horší známku:

- a) téměř vždy
- b) často
- c) někdy
- d) málokdy
- e) téměř nikdy

12. Ze školních neúspěchů mám obavu:

- a) téměř vždy
- b) často
- c) někdy
- d) většinou ne
- e) téměř nikdy

Příloha č. 5

Informovaný souhlas s vyplněním dotazníku

Vážení rodiče, zákonní zástupci,

jmenuji se Kateřina Součková a jsem studentkou 2. ročníku navazujícího magisterského studia oboru Speciální pedagogika na Karlově univerzitě v Praze. V rámci své diplomové práce uskutečňuji výzkumné šetření, jehož cílem je zjistit školní výkonovou motivaci žáků. Výzkumné šetření bude uskutečněno pomocí dotazníku školní výkonové motivace pro žáky. Testování bude probíhat ve škole během vyučovacích hodin a je zcela anonymní. Získané informace budou sloužit pouze pro účely zmiňované diplomové práce.

V případě Vašeho souhlasu předejte, prosím, vyplněný souhlas přímo mně. Děkuji za Váš čas a ochotu při spolupráci na výzkumném šetření.

Kontakt

Kateřina Součková

Email: vokata.katerina@seznam.cz

Souhlasím s tím, aby se můj syn/moje dcera
(jméno a příjmení dítěte) zúčastnil/a výzkumu k diplomové práci.

V dne

Podpis rodiče/zákonného zástupce:.....

Pracovní list na předmět Čtení s porozuměním

44

NÁZEV ÚLOHY: **NAGANO**

JMÉNO: _____

Správným řešením celé úlohy lze získat maximálně 13 bodů.

VÝCHOZÍ TEXT:

Na počátku třetí třetiny hráli Rusové dvě minuty v oslabení za příliš mnoho hráčů na ledě, ale gól ještě nepadl. Rozhodující okamžik utkání přinesla 49. minuta a takto ho viděl z druhé strany klužistišťa Dominik Hašek:

Pavel Patera vyhrál buly. Musel ten puk trefit ještě ve vzduchu – sklepl ho na Martina Procházku, který bekhemem prodloužil k modré čáře na Petra Svobodu. Kovalenka, který měl proti Svobodovi vyrazit, skvěle odblokoval Milan Hejduk. Patera bojoval s Jašinem, který asi nejvíc clonil výhled brankáři.

Znám „Ježka“, z Buffala vím, že to určitě není žádný ostrostřelec. Kovalenko s Hejdukem už se k němu hodně přiblížili, ale Petr měl pořád ještě čas napráhnout a vystřelit největší ránu, jakou umí. Mnohokrát jsem si to prohlížel na videu, později jsem našel místo, kde je vidět, že puk malíčko zavadil o Kovalenkovo lýtko. Pak zapadl do horního rohu branky.

Ještě museli vydržet nekonečných jedenáct minut a čas se vlekl jako hlemýžď. Soupeř zkusil, co se dalo, v samotném závěru si vyžádal oddechový čas, odvolal brankáře, ale třináct sekund před koncem všechno zkazil. Po zakázaném uvolnění se vrátila hra do ruského obranného pásma a Štalenkov do branky. A už tu byl konec a televizní komentátor Robert Záruba křičel do světa památné věty: *Otevíráme bránu olympijského turnaje. Jsme olympijští vítězové. Přepište dějiny...*

7. 2. – 22. 2. 1998 NAGANO: 18. ZOH

ČR-Finsko 3:0 (0:0, 1:0, 2:0)

Růžička, Reichel, Patera
13. 2. 1998

ČR-Kazachstán 8:2 (1:0, 3:2, 4:0)

Ručinský 2, R. Hamřík, Růžička, Martin Straka,
J. Beránek, Patera, Martin Procházka
15. 2. 1998

ČR-Rusko 1:2 (0:0, 1:0, 0:2)

Reichel
16. 2. 1998

ČR-USA 4:1 (0:1, 3:0, 1:0)

Jágr, Růžička, Ručinský, Dopita
18. 2. 1998

ČR-Kanada 2:1 (0:0, 0:0, 1:1 - 0:0) po sam.

nájezdech
Šlégr, Reichel (rozhodující nájezd)
20. 2. 1998

ČR-Rusko 1:0 (0:0, 0:0, 1:0)

P. Svoboda
22. 2. 1998

Konečná tabulka skupiny:

1. Rusko	3	3	0	0	15:6	6
2. ČR	3	2	0	1	12:4	4
3. Finsko	3	1	0	2	11:9	2
4. Kazachstán	3	0	0	3	6:25	0

Čtvrtfinále: ČR-USA 4:1, Rusko-Bělorusko 4:1, Fin-

sko-Švédsko 2:1, Kanada-Kazachstán 4:1, semifinále:

ČR-Kanada 2:1 po sam. nájezdech, Rusko-Finsko 7:4,

o 3. místo: Finsko-Kanada 3:2, finále: ČR-Rusko 1:0.

ČR, olympijský vítěz: Hašek – R. Hamřík/1, F. Kučera, P. Svoboda/1, Šlégr/1, Smešnik, Špaček – J. Beránek/1, Čaloun, Dopita/1, Hejduk, Jágr/1, Moravec, R. Lang, Patera/2, Martin Procházka/1, Reichel/3, Ručinský/3, Růžička/3, Martin Straka/1 (Čechmánek, Hnilička, L. Procházka nenastoupili)

Zdroj: GUT, Karel; PRCHAL, Jaroslav. *100 let českého hokeje*. Praha: AS press, s. t. o., 2008, s. 276, 282–283.

OTÁZKA 1: NAGANO

1 BOD

Kterého ze zápasů v tabulce se text a vzpomínky Dominika Haška týkají?

.....

OTÁZKA 2: NAGANO

2 BODY

Kdo je podle textu „Ježek“? Zdůvodněte, proč je jeho jméno uvedeno v uvozovkách.

.....

.....

OTÁZKA 3: NAGANO 1 BOD

Která z následujících výpovědí z textu je přirovnáním?

- A Není žádný ostrostřelec. B Vystřelit největší ránu, jakou umí.
C Čas se vlekl jako hlemýžď. D Přepište dějiny.

OTÁZKA 4: NAGANO 1 BOD

Kolik minut trvá hokejový zápas? Svou odpověď zdůvodněte citací z textu.

.....
.....
.....

OTÁZKA 5: NAGANO 1 BOD

Kolik zápasů hrála ČR v olympijském turnaji celkem?

- A 3 B 4 C 5 D 6

OTÁZKA 6: NAGANO 1 BOD

Co znamenají čísla za lomítkem ve jmenném seznamu našich hráčů?

.....
.....

OTÁZKA 7: NAGANO 1 BOD

Kteří čeští hráči byli na ledě v okamžiku vstřelení vítězného gólu?

.....
.....

OTÁZKA 8: NAGANO 1 BOD

Jak se jmenoval ruský brankář, kterému Jašin s Paterou clonili výhled?

- A Štalenkov B Kovalenko C Ježek D Buffalo

OTÁZKA 9: NAGANO 2 BODY

S jakým týmem hrála ČR v semifinále? Kdo zápas vyhrál a s jakým skóre?

Tým:

Vítěz:

Skóre:

OTÁZKA 10: NAGANO 2 BODY

Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda je v souladu s výchozím textem. U každého tvrzení zakroužkujte „Ano“, nebo „Ne“.

Tvrzení	Odpověď
ČR vyhrála všechny zápasy turnaje.	Ano / Ne
Zkratka ZOH znamená „Západní organizace hokeje“.	Ano / Ne
Na 3. místě se v turnaji umístili Finové.	Ano / Ne
Kanada patřila do stejné skupiny jako ČR.	Ano / Ne